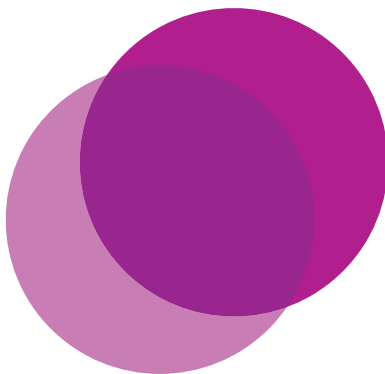
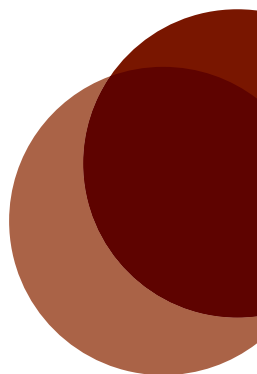
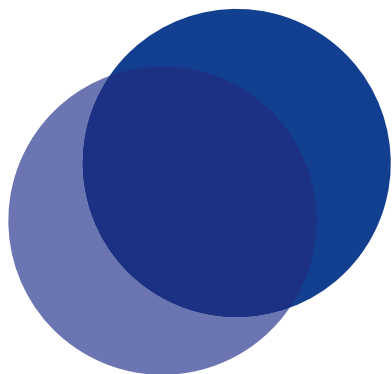

Február
15–16–17.
2020

Mahler
**Romberger
Fischer**

Műsor

Gerhild Romberger, mezzoszoprán
Vezényel: Fischer Iván

Mahler

Gyermekgyászdalok (24')

- (I. Víg a nap, ahogy ragyogva kél,
- II. Már látom jól, miért sugározthatok,
- III. Mikor jó anyád jó ajtómon át,
- IV. Gyakran hiszem, épp csak kimentek,
- V. Ily vad vihar, ha bomlott odakinn)

szünet

Mahler

5. (cisz-moll) szimfónia (69')

- (Első rész: I. Kimérten. Komolyan. Mint egy gyászmenetben,
- II. Szilajon, szenvedélyesen. Határtalan lendülettel;
- Második rész: III. Scherzo. Erőteljesen, nem túl gyorsan;
- Harmadik rész: IV. Adagietto. Nagyon lassan,
- V. Rondo–Finale. Allegro)

A művekről

Gustav Mahler

Gyermekgyászdalok

A gyermekét gyászoló szülő alapértelmezett figurája nőalak – pietà – az európai kultúrában. A pater dolorosus képe szokatlanabb, és talán épp ezért különösen megindító. A halott gyermekét sirató apa alakja még a férfikönnyekkel amúgy dúsan átítatott német romantikában is csak elvétve bukkan fel. Ezért is megdöbbenő Friedrich Rückert (1788–1866) *Gyermekgyászdalok* című versciklusának monumentalitása: a költő 428 versben búcsúzott el pár hét különbséggel elhunyt kislányától és kisfiától.

Az a Gustav Mahler, aki már hatévesen (!) gyászindulóval vezette be az általa komponált polkát, és akinek életművében alig találni olyan kompozíciót, amelyet ne legyintett volna meg a halál szele, gazdag ihletforrást talált Rückert versciklusában. Öt dalt zenésített meg közülük: hármat 1901-ben, még agglegényként, kettőt pedig 1904-ben, immár házasságként, közvetlenül második kislánya születése után. A *Gyermekgyászdalok* a Mahler-stílus csodálatos párlata: a finom kamarahangzás értő és tapintatos figyelemmel szemléli, kíséri és kommentálja Rückert mély szenvedésről tanúskodó, ám a hitben mindvégig vigaszt kereső és találó sorait. E mű „szívében szélcsend van”, idézhetjük Németh László *Gyász* című regényéből; ez alól csupán az utolsó darab viharindítása a kivétel, mely a dal és a teljes ciklus éteri lezárásának ellensúlya.

Mahler felesége, Alma valósággal megbotránkozott a *Gyermekgyászdalok*on dolgozó férje témaválasztásán. „Azt jól meg tudom érteni, ha olyasvalaki komponál ilyen rettenetes szövegekre, akinek nincs gyereke, vagy aki elvesztette a gyermekeit. Végére Friedrich Rückert sem csak kitalálta ezeket a megrázó verseket, hanem élete legfájdalmasabb vesztesége után írta meg őket. Azt viszont nem értem, hogyan képes valaki gyerekek halálát megénekelni, mikor [a sajátjait] fél órával koráb-

ban vidámságban és egészségben találta, megölelte és megcsókolta." Alma tehát „a költészet és a valóság” hézagmentes átfedését hiányolta férje művéből. Kérdés, hogy amikor két évvel a dalciklus 1905-ös bécsi bemutatója után elsőszülött kislányuk torokgyíkban elhunyt, megértette-e, amit erről a tragédiáról Mahler Guido Adlernek írt: [A Gyermekegyászdalok komponálásakor] „beleképzeltem magam abba a helyzetbe, hogy valamelyik gyermekem meghalt. Amikor valóban elvesztettem a lányomat, nem tudtam volna többé megírni ezeket a dalokat.”

Érdekességek A darabot 1905. január 29-én Bécsben mutatták be Friedrich Weidemann szíjelőjével és a szerző vezényletével; a Fesztiválzenekar legutóbb 2003. szeptember 1-jén játszotta Luzernben Ann Murray közreműködésével és Fischer Iván vezényletével.

Mi történt 1905-ben? Szentpéterváron forradalom tört ki, amelyet csak tömegmészárlás, majd politikai engedmények (parlament felállítása) után sikerült lecsillapítani / meghalt Jules Verne („Verne Gyula”), az egyik legolvasottabb francia író / Drezdában német expresszionisták megalakították a „Die Brücke” művészcsoporthat / Bécsben a szerző vezényletével bemutatták Arnold Schönberg Pelléas és Mélisande című szimfonikus költeményét / Albert Einstein német fizikus publikálta speciális relativitáselméletét

Gustav Mahler

5. (cisz-moll) szimfónia

A Gyermekegyászdalokkal részben párhuzamosan, 1901 és 1902 nyarán Mahler azon a szimfóniáján dolgozott, amelyet ő maga és életművének értékelői egyaránt egy új alkotói korszak nyitányának tekintettek: az Ötödiken. Az 1904 októberében Kölnben bemutatott darabtól egy kritikus nem sajnálta „a szimfonikus világ hét csodájának egyike” címet; ezért a csodáért azonban Mahler óriási küzdelmet folytatott. Saját bevalása szerint egyetlen művének hangszerelésével sem vesződött annyit, mint ezzel, és közel tíz évvel a mű keletkezése és számos „javított változat” elkészítése után még mindig így írt: „Az Ötödikkal végeztem –

valójában teljesen át kellene hangszerelni. (...) Nyilvánvaló, hogy teljesen cserbenhagyott az első négy szimfónia során megszerzett rutinom – hiszen egy egészen új stílus új technikát kívánt."

Ehhez az „egészen új stílusban” írott szimfóniához Mahler már nem kínál programot. Elhagyja a 2–3. szimfóniájában még kiemelt jelentőségű vokális szólamokat is, és tisztán hangszeres zenét komponál. Aki megfigyeli a művet nyitó fanfár ritmikáját, az előtt aligha marad rejtve, kinek az azonos című kompozíciója számított fárosznak az immár az „abszolút” zene nyílt vizén hajózó Mahler számára: a Sors-szimfónia kezdőmotívumára tett utalás félreismerhetetlen. Hasonlóképpen egyértelmű Johann Sebastian Bach hatása, akinek műveit Mahler valósággal falta az Ötödik szimfónia komponálásának idején.

A hagyományosan négytételes szerkezettől való eltérést Mahler korábbi szimfóniáinak ismeretében aligha érdemes az újdonságok közé sorolni. Az azonban még nála is különleges ötlet, hogy új szimfóniája élére egy nagyszabású gyászindulót állítson. (Egyes elemzők ezt a gesztust – talán túl direkt módon – Mahler nem sokkal korábban átélt halálközeli élményével hozzák összefüggésbe: a szerző 1901 elején belső vérzés következtében kis híján életét veszítette.) Az említett gyászinduló, amelyben Mahler röviden utal a Gyermeigyászdalok egy motívumára is, szoros egységet alkot a második tétel helyén álló voltaképpeni nyitótétellel; koherenciájukról az utóbbiban visszaidézett gyászindulótémák gondoskodnak. A harmadik tétel a Mahler műhelyére oly jellemző melankólia, kedélyesség és kísértetiesség között imbolgó ländler- és keringőtémák-ból épül fel, majd a negyedik tétel, a híres Adagietto következik.

Mahler kebelbarátja, Willem Mengelberg karmester tudósítása szerint az Adagietto nem más, mint hangjegyekbe foglalt szerelmeslevél a komponista későbbi felesége, Alma számára. A pusztán vonósokra és hárfákra hangszerelt, átszellemült vallomás olyan népszerűsége tett szert, hogy gyakran önálló műsorszámként vagy aláfestő zeneként hangzik el. Az Adagietto éppúgy szerves egységet alkot a rá következő zárótétellel, mint a mű első két tétele egymással: a negyedik tétel csúcspontján hallott, szélesen gesztikuláló zene az ötödik tételben „magasabb fordulatszám”-on tér vissza (jól felismerhető a hirtelen vonósokra redukálódó hangzásról). A fentebb említett Bach-hatás ugyancsak a zárótételben figyelhető meg a legkönnyebben. A barokk formákkal való intenzív foglalatzkodás természetesen szintén „új technikát kívánt”, például

a szólamvezetés terén. Mahler pedig – saját szavai szerint – addig ült „gyermekként Bach lábainál, mindig többet és többet tanulva tőle”, míg nem olyan szólamokat írt a zenekar tagjai számára, amelyeket „annyira nehéz eljátszani, hogy tulajdonképpen csupa szólista szükségeltetik hozzájuk”. **Mikusi Eszter**

Érdekességek A szimfóniát 1904. október 18-án Kölnben mutatták be, a Gürzenich Zenekart a szerző vezényelte; a művet a Fesztiválzenekar legutóbb 2012. október 4-én Varsóban játszotta, Fischer Iván vezényletével.

Mi történt 1904-ben? Londonban aláírták a francia–angol egyezményt, megalakult az antant / a moszkvai Művész Színházban bemutatták Anton Csehov orosz író utolsó színdarabját, a Cseresznyészkertet / Henri Matisse francia festő megfestette Fény, nyugalom, gyönyör című képét / a milánói La Scalában bemutatták Giacomo Puccini Pillangókisasszony című operáját / posztumusz megjelent Otto Weininger osztrák filozófus Végső dolgokról című műve

Budapesti Fesztiválzenekar

Fischer Iván 1983-ban alapította a Budapesti Fesztiválzenekart Kocsis Zoltánnal. Az együttes a kezdetektől az igényes muzsikálást és a közönség sokoldalú szolgálatát tűzte ki célul. Ma a világ tíz legjobb zenekara között tartják számon. A nemzetközi zenei élet legfontosabb fesztiváljain és koncerthelyszínein lépnek fel a bécsi Musikvereintől a New York-i Carnegie Hallig. A BFZ kétszer nyerte el a Gramophone-díjat, egyszer pedig Grammy-díjra is jelölték. Az együttes innovatív koncertjei (Autizmusbarát Kakaókoncert, Titokkoncert, Midnight Music, ConCERTino, TérTáncKoncert, Közösségi Hét) világszerte egyedülállóak és híresek. A zenekar operaprodukcióit Fischer Iván vezényli és rendezi. Előadásait meghívták a Mostly Mozart Fesztiválra, az Edinburgh-i Nemzetközi Fesztiválra és az Abu-dzabi Fesztiválra is. Fischer Iván 2018-ban megalapította a Vicenzai Operafesztivált.

Gerhild Romberger

A német alténekesnő a Detmoldi Zeneakadémián szerzett énekzenetárnári képesítést, majd Mitsuko Shirainál és Hartmut Höllnél tanult éneklést. Elkötelezett koncerténekes, széles repertoárja átfogja az oratórium- és hangversenyirodalom összes nagy kontraalt és mezzoszólamát a barokktól a klasszikus és romantikus korszakon át egészen a huszadik századig. Az elmúlt években pályája fontos mérföldköveit jelentették Manfred Honeckkel közös koncertjei, dolgozott a Berliini Filharmonikusokkal Gustavo Dudamel, a Los Angelesi Filharmonikusokkal Herbert Blomstedt, valamint a lipcsei Gewandhaus Zenekarral Riccardo Chailly irányításával. Fellépett a Daniel Harding vezette Bécsi és Bambergi Szimfonikus Zenekarral, illetve a La Scalában Franz Welser-Mösttel. Az idei évadban Beethoven 9. szimfóniáját énekli koncertkörúton a Bécsi Filharmonikusokkal és Andris Nelsonsszal, valamint Mahler 3. szimfó-

GERHILD ROMBERGER

FISCHER IVÁN

niáját az amszterdami Concertgebouw Zenekarral. Ezenkívül hallható Schumann Az Éden és a péri című oratóriumában a hamburgi Elbphilharmonie-ban is.

Fischer Iván

Fischer Iván a Budapesti Fesztiválzenekar alapítója és zeneigazgatója, a berlini Konzerthaus és a Konzerthausorchester tiszteletbeli karmestere. Zeneszerzőként is tevékeny: műveit bemutatták az Egyesült Államokban, Hollandiában, Belgiumban, Magyarországon, Németországban és Ausztriában is. Nagy sikerű operaelőadások rendezője. Vendégkarmesterként rendszeresen vezényli a Berlini Filharmonikusokat és a Concertgebouw Zenekart, és dolgozik a nagy amerikai zenekarokkal is. Újító személyiség, 2014 óta elhagyatott zsinagógákba szervez koncerteket a Fesztiválzenekarral. Rangos nemzetközi díjai mellett (Kristály-díj, Chevalier des Arts et des Lettres, a brit Királyi Filharmóniai Társaság Díja, Ovatie-díj, a Brit Royal Academy of Music tiszteletbeli tagja) Kossuth- és Prima Primissima díjas. 2015. március 28-án az Abu-dzabi Fesztivál életműdíját vehette át. 2016-ban az Argentin Zenekritikusok Szövetsége a legjobb külföldi karmesternek választotta.

Zenészek

I. hegedű Major Tamás (koncertmester), Biró Ágnes, Bujtor Balázs, Czenke Csaba, Eckhardt Violetta, Gál-Tamási Mária, Gulyás Emese, Rosa Hartley, Hrib Radu, Illési Erika, Iván Tímea, Kádár István, Kostyál Péter, Lesták Bedő Eszter, Oláh Gyöngyvér, Sipos Gábor

II. hegedű Pilz János, Bodó Antónia, Czírók Györgyi, Gátay Tibor, Emma Gibout, Haják Krisztina, Kovács Erika, Lezsák Zsófia, Molnár Noémi, Mózes Anikó, Nagy Gabriella, Szabó Levente, Szefcsik Zsolt, Szlávik Zsuzsanna

Brácsa Gábor Ferenc, Bányai Miklós, Bodolai Cecília, Csoma Ágnes, Miguel Erlich, Fekete Zoltán, Gálfi Csaba, Juhász Barna, Polónyi István, Rajncsák István, Reinhardt Nikoletta, Yamamoto Nao

Cselló Antoaneta Emanuilova, Dvorák Lajos, Eckhardt Éva, Kertész György, Liptai Gabriella, Mahdi Kousay, Mód Orsolya, Guilherme Monegatto, Sinéad O'Halloran, Sovány Rita

Nagybőgő Fejérvári Zsolt, H. Zováthy Alajos, Kaszás Károly, Lajhó Géza, Lévai László, Martos Attila, Naomi Shaham, Sipos Csaba

Fuvola Pivon Gabriella, Jóföldi Anett, Nagy Bernadett, Joachim Becerra Thomsen

Oboa Johannes Grosso, Eva Neuszerova, Marie-Noëlle Perreau

Klarinét Ács Ákos, Csalló Roland, Szitka Rudolf

Fagott Bogányi Bence, Patkós Sándor, Tallián Dániel

Kürt Szőke Zoltán, Bereczky Dávid, Erdei Péter, Nagy Zsombor, Pablo Neva, Szabó András

Trombita Pálfalvi Tamás, Gideon Brooks, Czeglédy Zsolt, Póti Tamás

Harsona Szakszon Balázs, Sztán Attila, Wagner Csaba

Tuba Bazsinka József

Tímpani Dénes Roland

Ütőhangszerek Boris Boudinov, Iris van den Bos, Herboly László, Kurcsák István

Cseleszta Nagy László Adrián

Hárfa Polónyi Ágnes

BFZ-hírek

Közeledik a nagy nap!

Ne feledjék, hogy bérleteiket a 2020–21-es évadra április 7-től vásárolhatják meg! Idén is úgy állítjuk össze programunkat, hogy mindenki találjon a szívéhez közel állót, és ezúttal egy teljesen új bérlettipussal is készülünk Önöknek! Azok, akik ezüst pártolóként vagy annál magasabb szinten támogatják zenekarunkat, e-mailben is foglalhatnak bérletet. Ha Ön tagja Támogatói Klubunknak, előnyt élvezve a nagyközönség előtt megvásárolhatja bérletét, és akár kedvenc helyét is bebiztosíthatja. Ha még nem tag, de érdekli a lehetőség, szeretettel várjuk Klubunkba. További információkért keresse Deák Zsuzsannát a tamogatoiklub@bfz.hu e-mail-címen.

A BFZ irodája elköltözik

Bár maradunk Óbudán, közel a Selmeci utcai próbatermünkhöz, irodánk március 1-től új helyre költözik. Új irodánk címe: **Kiscelli Irodaház, 1034 Budapest, Bécsi út 126.** Ha személyesen szeretné megvásárolni bérletét, vagy az online megvásárolt bérletét szeretné átvenni, akkor erre már az új helyszínen lesz lehetősége.

Ajánljuk még

Március 19–20–21.

Müpa, Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

R. Strauss, Sibelius, Mahler

R. Strauss: A rózsalovag – 1. keringőssorozat

Sibelius: d-moll hegedűverseny, Op. 47

Mahler: Adagio a 10. (Fisz-dúr) szimfóniából

R. Strauss: Till Eulenspiegel vidám csínyjei

Patricia Kopatchinskaja (hegedű)

Vezényel: Fischer Iván

Április 24–25 + 27.

Müpa, Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Rachmaninov, Sibelius

Rachmaninov: 2. (c-moll) zongoraverseny, Op. 18

Sibelius: 2. (D-dúr) szimfónia, Op. 43

Yeol Eum Son (zongora)

Vezényel: Dmitrij Kitajenko

Támogatói Klub 2019-20

A karmester köre

Arany fokozat 220volt.hu, Walter Katalin

Ezüst fokozat Bernhard Hullá, Illés Gábor, Nicholas Kabcenell és Gudur Orsolya, Simor András, SzecsKay Ügyvédi Iroda, Sylvia Tóth, Vámos György dr., Hubertus von Wulffen

Bronz fokozat Stephen Benko, Bojár Gábor és felesége, Göcző József és Göczőné Magyar Andrea, Zanker Zsuzsanna dr., Élő Nóra

Mecénásaink

Arany Bottka Erzsébet dr. és Feldmájer Péter dr., אליעזר יצחק בן אברהם, John Farago, Ferjentsik Miklós dr., Juhász Zoltán hangszerézmester, Meinczinger-Krug Zsuzsanna és Krug Armin, Mosonyi Ágnes, Rényi Andrea és Straub Elek, Szelényi Iván, Varga Júlia, Zsámboki Gabriella dr.

Ezüst Arriba Taqueria, Balázs Árpád és Dénes Andrea, Bognár Péter – Vaya Travel Kft., Richard Brasher, Bródy Péter dr. és Ildikó, Csépe Valéria dr., Csík Gabriella dr. és Hudecz Ferenc, Garai Ferenc és Győri Zsuzsanna dr., György Pál dr. és Simon Ágnes, Jalsovszky Ügyvédi Iroda, Kertész Gabriella dr., közjegyző, Kiss Viktor dr., Kohlrusz Milán és Szabó Dária, Köves Ildikó és Sparing László, Lányi Zoltán dr. ügyvéd, Lengyel Péter, Marschall Miklós, Mártonfi Attila, Mécs Endre, Mészáros János és Mészárosné dr. Bende Hedvig Mária, Nyitrai István, SBGK Ügyvédi Iroda, Szamosi Katalin dr., Solyom Éva dr., Steiner László, David és Petra Thompson, Varga Ildikó dr., Varsányi Katalin és Pál, Vihar Judit dr., Zoltán Ágnes és István

Bronz Bacher Gusztáv, Bakró-Nagy Marianne, Barna Judit dr., Barta Péter, Beghetto Klára, Berger Györgyné, Boros István, Böcs Ferenc, Burger Balogh Ingeborg, Csillag György dr., Drexler Miklós, Egervári Gábor dr., James és Maria Eliason, Gergely Pál dr., Fortuna Galéria, Göncz Kinga és Benedek László dr., Gyar-

mati György, Hanák Gábor, Hancz László és Mester Éva, Havass Miklós, Horváth Ágnes dr., Horváth Jánosné dr. és Fekete István, Suzanne és Charles Hubner, Kalmár György, Kelemenné dr. Visky Katalin, Király Éva, Király Júlia, Komáromy Péter dr. és Pollák Katalin dr., Kökény Mihály dr. és Stiller Mária, Lantos István dr., László András – Professional Orvosi Kft., Richard Lock, Madách Zsuzsanna, Markovich György dr., Molnár Gábor dr., Németvölgyi Ágnes, Pre-Tax Kft. – Kertész István, Sáfár László dr., Salgó Judit, Sik Endre és az unokák, Soltész + Soltész Kft., Somfai Éva dr. – Somfai és Társai Iparjogi Kft., Surányi Sándor és Sándorné, Szántó Csaba, Szauer Péter, Szegvári Mária dr., Székely Zoltán, Szilágyi Béláné, Szilágyi Éva és Horváth Péter, Szőke Helga és András, Tárnok Gyöngyi, Tóth Gábor és felesége, Vámos Tibor, Zachár Zsófia és 3 anonim támogató

Pártoló tagjaink

Arany Bakonyi Árpád Móric dr. és felesége, Bálint Andrásné dr., Bánáti Mária, Barta Pál, Batta Mária, Bittner Péterné, Dögei Anna, Eisler Péter dr., Felkai Tamás, Gala Tours, Garics Zoltánné, Gerő Katalin dr., Karl Philip Hall, Hargitai Tibor, Holéci József, Juvancz Beáta, Kelemen László dr., Kiss Erzsébet, Kocsány János, Kraici Márton és Kraiciné dr. Szokoly Mária, Lantos Mihály és Berkes Zsuzsanna dr., László Attila, Mészáros Balázs, Nyárádiné dr. Szabady Judit, Paksy László dr., Pálfi Judit dr., Reich Tamás, Cash Back Hungary Kft., Sági Lajosné, Soltész Anikó dr., Somogyi Éva és Horváth László, Spohn Ferenc, Szabó & Szomor Ügyvédi Iroda, Szever Zsuzsanna dr. és Dalos Mihály, Szigeti Éva dr., Tanos Zsuzsa, Tátrai Ágnes és 6 anonim támogató

Ezüst Alföldi István, Ambrus Ágnes dr., Apáthy István, Bálint Péter, Bárd Anna, Barta Éva, Beck Éva, Bende Zoltán, Benedek Andor, Benedek János, Bérczi Gábor, Berényi Gábor és Pető Katalin dr., Bertalan Éva dr., Böszörményi Katalin dr., Csanádi Judit, Csernay László dr., Csomós András, Dévai Tibor és felesége, Esztervári Adrienn, Falus András dr., Farkas Gábor, Feldmájer Ágnes és Sándor, Feldmájer Máté, Földényi Éva, Füredi Gábor, Galambos Imréné dr., Gálósi György, Gálosi Juli, Gentí György, Géta Center Kft., Gordon Pál, Goszták Mária és Madaras Olga, Greiner Ákos, Gyöngy István, Gyulai András, Halász Anna, Halász Gábor dr., Hegedűs Andrásné, Hegyes Erzsébet dr. és Szolnoki Gábor, Hollós Sándor dr.,

Hornung Hajnalka és János, Horváth Anna, Horváth István dr., Horváth László, Horváthné Szakonyi Mirella, Hőnig Gábor, Ihász Márta és Spollár József, Jáger Gyula, Kabódi Erzsébet, Kabódi Ferenc, Kabódi Mátyás, Kádi Anna, Keviczky László, Kiss Attila, Komlósi Zsolt, Kőszegi László, Kutas Magdolna, Ladányi Viktória, Lázár József, Lebhardt Imre, Löwenberg Gábor és Radó Julianna dr., Makai Katalin dr. és Ungár János, Malatinszky István, Márton János, Matskási István dr., Mohácsi Endréné, Mosonyi Annamária dr., Nagy István, Nagy Mária Éva, Ottó Mária, Patkós Katalin, Patyánik Mihály dr., Péley Bernadette, Pelle Gáborné, Prágai Éva, Ráduly-Kiss Sarolta Ilona, Révai Péter dr., Rimanóczy Zoltán, Rónai Tiborné, Sitkei Éva dr., Sivó Róbert, Szabó Klári, Szentesi Péter dr., Szent-Martoni Mária, Szűcs András, Tábor István dr., Tátrai Zsuzsanna, Theatrum Mundi Irodalmi és Színházi Ügynökség, Geoffrey Thomas, Tihanyi Ferenc, Tokaji Nagy Erzsébet, Tolcsvai Rózsa, Torma Kálmán, Tóth Katalin, Tóth Kinga, Tóth Mihály és neje, Török Imre, Valis Éva Márta, Váradi János, Váradi Mónika dr., Varga Péter, Várkonyi Vera dr., Végh Józsefné, Veress Mariann, Vigh János, Vörös Imre, Zeidler Gerdrné és 14 anonim támogató

Bronz Abonyi Iván dr., Ábrahám Zoltán, Agócs Ágnes, Alaxai Rózsa, Almási Józsefné dr., András Andor és Pusztai Éva, Árvay Jánosné, Bakainé Kisfügedi Tünde, Bálint Ferencné, Balogh Edit, Baltay Mária, Banai Endréné dr., Bánki Ervinné, Baranyi Éva dr., Barczikay László, Barsi Gusztáv dr., Benczédi Krisztina, Benkő Judit dr., Berecz József, Boda Zsuzsanna, Bodor József, Bogdán Istvánné, Bognár Béla dr., Bolyó Ilona Aranka dr., Borissza József, Bölöni Eszter, Bumberák József dr., Buzás Viktória, Csák Gábor, Csillag Beáta, Csurgó Ottóné dr., Danziger György dr., Deák Ágnes, Deák János, Dorogi Gabriella, Dósai Tamara, Duba Andrea dr., Erdős Erzsébet dr., Fáberné Fejes Katalin és Fáber András, Fábián András, Falus Péter, Faragóné Ható Katalin, Fehéregyházi Zsuzsa, Feldmájer Györgyi és Benedek Zsolt, Félégyházi Pál, Félix László, Földes Iván dr. és Zsuzsa, Francsicsné dr. Czinege Erzsébet, Gadzsokova Kraszimira, Gál Mátyásné, Gál Nóra dr., Gallasz József, Garai Anikó, Gerő Judit, Gerő Zsolt dr., Gervai Judit dr., Gidáli Júlia dr., Glatt Gábor, Gurubiné Jónás Katalin, Gúti Péter, Gyarmati Béla, Gyulai József dr., Hajdu András dr., Halász Péterné, Halbrohr Pál, Halmágyi Gyöngyvér, Halmos

Judit és Magyar Mihály, Hámori Ferenc, Harányiné Sellyei Ágnes, Havas Ágnes, Havas István dr., Havas Katalin, Hegyközi Ilona, Heller Judit, Herczeg Ferenc, Hetényi Ágnes, Horváth István dr., Inkei Péter, Jáki János, Jakab Károly, Jankó Katalin, Jászberényi Hanna, Jenei Gábor, Jeney Sarolta, Kálmán Istvánné dr., Kappelné Haraszty Noémi, Kardos István, Kárpáti András, Kárpáti Margit, Kelemen Antal, Kelemen Zsolt, Kerékgyártó Kálmán, Kerényi Gyula, Kertész Zsuzsanna dr., Keve Károly, Kis Ádám, Kiss Balázsné, Kiss Lászlóné, Kitzinger Dávid, Klinga Ágnes, Kneisz Ferenc, Kondor András, Kónya Albert, Kónya Katalin dr., Korodi Mihály és Magyar Zsuzsanna, Kósa Jánosné, Koszorú Lajos, Kovács Katalin, Kovács Zsuzsanna, Kovács Zsuzsanna dr., Kriston József dr., Láner Judit, Lantos Gáborné dr., Lehel Erzsébet Katalin, Lendvayné dr. Györik Gabriella, Lévai Judit dr., Liliom Károly, Lovas Jánosné, Maár Judit dr. és Krokóvay Zsolt dr., Major György dr., Máté András, Matos Lászlóné dr., Meitner Tamás, Meleghegyi Józsefné, Mélykúti Ilona, Mészáros Sándorné, Mezei Katalin, Molnár Gáborné, Monoki Klára, Muth János, Nagy Ákos, Nagy Boldizsár, Nagy Ervinné, Nagy Gábor, Nagy Judit dr., Németh Zsófia, Novák József György, Pallag Tibor, Pálné Kutasi Éva és Banász Andrásné, Palotai Valéria, Pankotai Csaba, Pankotainé Lux Margit, Pável Iván dr., Pernesz Péterné, Pethő Anna dr., Petrucz György, Petur Márta, Pongó Judit, Rác Zsuzsanna, Rózsa Gyula, Rudas Jánosné, Rutkai Ágnes, Sáfár Judit, Schaffler György, Sikóné dr. Horváth Ágnes, Simon Erzsébet, Soltész András, Solti béreletesek baráti köre (Sáska Géza, Wollák Katalin és Laki Mihály), Süveges Márta dr., Szabó Márta, Szabó Piroksa dr. és Oláh Ruben dr., Szabóné Farkas Anikó és Vétesné Bachler Otília, Székely Anna, Székely Józsefné dr., Szekeres Sándorné, Szepesi László, Sziráki Edit, Szomor Márta és Rimanóczy Kálmán, Szőke Marianna, Szőnyi Péterné, Szörcei Zsuzsa, Sztrinkai László dr., Tardos Julianna, Thuróczy Györgyné dr., Török Ilona, Törökné Halász Zsuzsanna, Ujvári Tibor, Ungár Péter, Vajda János és Radnai Mónika, Vajda Julianna dr., Váradi Balázs, Varga Pál, Varga Veronika, Várnai Györgyi dr., Várnai Magdolna és Kajtár István dr., Vass Gabriella, Vassné Mátyók Tinka, Vaszkó Márta, Vidák Jánosné, Volenszky Paula, Wéber László és Arányi Zsuzsanna dr., Zelczerné Déri Erzsébet, Zoltai Józsefné dr. és 48 anonim támogató

Program

Gerhild Romberger, mezzo-soprano
Iván Fischer, conductor

Mahler

Kindertotenlieder (24')

(I. Now the sun wants to rise so brightly,
II. Now I see well why such dark flames,
III. When your dear mother walks in through the door,
IV. I often think they've only gone out,
V. In this weather, in this raging wind)

interval

Mahler

Symphony No. 5 in C-sharp minor (69')

(Part 1: I. At a measured pace. Sternly. Like a funeral procession,
II. Stormily, passionately. With the greatest vehemence;
Part 2: III. Scherzo. Vigorously, not too fast;
Part 3: IV. Adagietto. Very slowly, V. Rondo-Finale. Allegro)

About the Music

Gustav Mahler

Kindertotenlieder

The mother mourning her child is an essential topos of European culture, as exemplified by countless *pietà* representations. The male variant – the *pater dolorosus* – has been evoked much less frequently, and is accordingly even more moving. The father mourning his child rarely occurs even in German Romanticism, which otherwise abounds in men breaking out in tears. All the more striking is the monumentality of Friedrich Rückert's (1788–1866) *Kindertotenlieder* cycle, which includes no fewer than 428 poems dedicated to the poet's daughter and son, who died a few weeks apart.

Gustav Mahler, who famously introduced a polka with a funeral march at the age of six, and whose oeuvre exhibits hardly a work entirely free of the premonition of death, discovered a true treasure trove in Rückert's cycle. He set to music five of the poems: three in 1901, as yet unwed, and two in 1904, already as a married man, directly after the birth of his second daughter. The "Songs on the Death of Children" present the very essence of Mahler's style: the fine chamber texture tactfully accompanies – as well as comments on – Rückert's text, which reflects deep misery but also consolation sought and found in faith. To quote a memorable phrase from the novel *Mourning* by László Németh, in this work "there are doldrums in the heart"; it is only the stormy beginning of the last piece that breaks this atmosphere. Mahler's wife Alma was scandalized by his husband's choice of topic. "I can well understand that one sets to music such dreadful texts, if one has no children, or has lost children. After all, Friedrich Rückert has also not dreamt up these upsetting verses, but wrote them after the cruelest loss of his life. But I cannot fathom how one can sing about the death of children, once one caressed and kissed them, merry and healthy, half an hour earlier." Alma expected "Poetry and Truth" seamlessly to overlap in his husband's work. One therefore wonders whether she understood Mahler's standpoint when,

two years after the 1905 premiere of his song cycle, his elder daughter died of diphtheria. Referring to the genesis of the *Kindertotenlieder*, the composer wrote Guido Adler that "I placed myself in the situation that a child of mine had died. When I really lost my daughter, I could not have written these songs any more."

Gustav Mahler

Symphony No. 5 in C-sharp minor

While composing the *Kindertotenlieder* in the summers of 1901 and 1902, Mahler was also at work on his Fifth Symphony, which both he and later commentators considered as the opening of a new creative period. When the work was performed in Cologne in October 1904, a critic celebrated it as "one of the seven wonders of the symphonic world." This wonder, nonetheless, was born in a struggle, especially with respect to instrumentation. Ten years after completing the first version, as well as a number of later "amended versions," the composer was still full of doubts: "The Fifth is ready – in fact it should be fully reorchestrated. (...) The routine I acquired in the first four symphonies evidently left me in the lurch – since a completely new style required a new technique." For this "completely new" symphony Mahler provides no program. He also does away with the vocal parts that played such an important role in his Symphonies Nos. 2–4, offering purely instrumental music. Whoever carefully observes the rhythm of the fanfare that opens the symphony, will also not fail to recognize which work served as lighthouse for the composer now sailing the ocean of "absolute music": the hint at Beethoven's "Fate" Symphony is unmistakable.

In light of Mahler's earlier symphonies, his decision to eschew the conventional four-movement structure should hardly be viewed as an innovative gesture. At the same time, the idea to place a monumental funeral march at the beginning of his symphony proved exceptional even by Mahler's standards. (Some commentators related this gesture – perhaps too directly – to the composer's "near death experience" caused by internal hemorrhaging in early 1901.) The funeral march, which at a certain point alludes to a motive of *Kindertotenlieder*, forms a single unit with the actual opening movement here appearing as second; their coherence

is ensured by themes of the funeral march recurring in the latter. The third movement consists of a series of ländler and waltz themes vacillating (in typical Mahlerian fashion) between melancholy, joviality, and eeriness, and is followed by the celebrated Adagietto.

According to a close friend of Mahler, the conductor Willem Mengelberg, the Adagietto was a love letter in music intended for the composer's later wife Alma. The intimate confession written for strings and harp only has achieved such popularity that it is often heard as an independent concert piece or even background music. The Adagietto is just as organically connected to the ensuing finale as the first movement to the second: the emphatically gesticulating music heard as culmination of the fourth movement returns in the fifth with higher "rotational speed" (but remains easily recognizable due to the abrupt reduction of the orchestra to mere strings). It is also in this movement that the impact of Johann Sebastian Bach becomes most conspicuous, especially with respect to voice-leading. In his own words, Mahler "learned more and more from Bach – sitting, of course, at his feet as a child," and eventually wrote orchestral parts which were "so difficult to play that they would practically require nothing but soloists." **Eszter Mikusi**

The Artists

Budapest Festival Orchestra

Iván Fischer co-founded the Budapest Festival Orchestra with Zoltán Kocsis in 1983. From the very beginning, the ensemble has been committed to high-quality music-making and serving its audiences in diverse ways. Today, the BFO is rated among the top ten orchestras in the world, and has given performances at major international music festivals and concert venues, from the Musikverein in Vienna to the Carnegie Hall in New York. The BFO has won two Gramophone Awards and also received a Grammy nomination. Its innovative concerts, such as Autism-friendly Cocoa Concerts, Surprise Concerts, Midnight Music, Concertino, the Dancing on the Square project and Community Weeks, stand unparalleled and have gained fame throughout the world. The Orchestra's opera productions are conducted and directed by Iván Fischer and have been invited to the Mostly Mozart Festival, the Edinburgh International Festival and the Abu Dhabi Festival. Iván Fischer founded the Vicenza Opera Festival in 2018.

Gerhild Romberger

German-born alto Gerhild Romberger studied music for schools at the Academy of Music in Detmold, and singing with Mitsuko Shirai and Hartmut Höll. A passionate concert-singer, her extremely extensive repertoire encompasses all the major contralto and mezzo-soprano parts in the oratorio and concert repertoire from the Baroque to the Classical and Romantic periods to the 20th century music. Significant steps in Gerhild Romberger's career in recent years were concerts with Manfred Honeck, the Berlin Philharmonic under Gustavo Dudamel, with the Los Angeles Philharmonic under Herbert Blomstedt and the Leipzig Gewandhausorchester under Riccardo Chailly. Furthermore, she performed with the Vienna and Bamberg Symphony Orchestras under Daniel Harding or at La Scala under Franz Welser-Möst. Highlights of the current season include a concert tour with the Vienna Philharmonic

Orchestra and Beethoven's 9th Symphony under the baton of Andris Nelsons as well as Mahler's 3rd Symphony with Concertgebouworkest in Amsterdam. Furthermore, she can be heard with Schumann's Paradise and the Peri at Hamburg's Elbphilharmonie.

Iván Fischer

Iván Fischer is the founder and Music Director of the Budapest Festival Orchestra. He is also the Honorary Conductor of the Konzerthaus and Konzerthausorchester Berlin. On top of that, he has gained a reputation as a composer, with his works being performed in the United States, the Netherlands, Belgium, Hungary, Germany and Austria. He has directed a number of highly successful opera productions. As a guest conductor, he regularly conducts the Berlin Philharmonic Orchestra and the Concertgebouw Orchestra, as well as working with some of the great US orchestras. He is an innovator, and has been bringing the BFO's concerts to abandoned synagogues since 2014. In addition to his international prizes (including the Crystal Award, Chevalier des Arts et des Lettres, the Royal Philharmonic Society Award, the Ovatie Prize and an honorary membership to the Royal Academy of Music) he has also received the Kossuth and Prima Primissima Awards. On 28 March 2015 he received the Abu Dhabi Festival Award for Lifetime Achievement. In 2016 he won the Association of Music Critics of Argentina's award for Best Foreign Conductor.

Várjuk Önt is a Klubba!

A világszínvonalú zenei élmények mellett bérlet-elővásárlás, próbalátogatások, zártkörű vacsorák és rendezvények, turnérésztvételi lehetőség, személyes találkozás zenészeinkkel és Fischer Ivánnal, valamint VIP-szolgáltatások várják támogatóinkat.

Ha Ön már támogatónk, klubtagságát február 29-ig újíthatja meg.

Legyen Ön is része a BFZ boldog családjának, csatlakozzon a Támogatói Klubhoz!

Keresse fel weboldalunkat: www.bfz.hu/tamogatoiklub, vagy jelentkezzen a tamogatoiklub@bfz.hu e-mail-címen.

A BFZ

Budapesti Fesztiválzenekar

Vezetőség

Zeneigazgató: Fischer Iván

Menedzser-igazgató: Erdődy Orsolya

A menedzser-igazgató személyi

asszisztense: Szántó Ildikó

Produkciómenedzsment

Művészeti tervezés: Julia Larigo*

Operatív menedzser: Zöld Krisztina

Operatív munkatárs: Szani Szolongo

Turnémenedzser: Pócs Bence

Turnészervezési munkatárs: Wolf Ivett

Zenekari titkár: Melisko Krisztina

Technikai vezető: Zentai Róbert

Technikai munkatársak: Kathi Sándor,

Siba István

Szponzoráció és nemzetközi

kapcsolatok

Nemzetközi elnök: Martin Hoffmann*

Fejlesztési vezető: Kolesár Krisztián

Támogatói Klub: Deák Zsuzsanna*

Kommunikáció és

közönségkapcsolatok

Kommunikációs vezető:

Tossenberger Adél

Marketingmunkatárs: Zeller Anna

Kommunikációs tanácsadó: Váradi Júlia*

Közönségkapcsolati vezető: Molnár Adél

Közönségkapcsolati munkatárs:

Máthé Kiss Simona

Pénzügy

Pénzügyi vezető: Maglódi Györgyné

Könyvelő: Szalai Lászlóné

Titkárság

Titkársági asszisztens:

Aranyosné Boros Angyalka

Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány

Elnök: Simor András

Kurátorok: Besenyi Péter, Boros István,

Alan Gemes, Heal Edina, Bernhard

Hulla, Illés Gábor, Nicholas Kabcenell,

Szecskey András, Sylvia Tóth, Vámos

György dr., Varga Zoltán

Tiszteletbeli kuratóriumi tag:

Marschall Miklós

A felügyelő bizottság tagjai:

László Csaba (elnök), Jalsovszky Pál,

Juvancz Beáta, Terták Ádám

Budapesti Fesztiválzenekar Egyesület

elnöke: Bánffy Eszter

A BFZ Alapítvány a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény alapján külföldről támogatott szervezetnek minősül.

*külsős tanácsadó

2020
BUDAPESTI
WAGNER-
NAPOK

június 16-23.

Élmény! Minden tekintetben.

BUDAPESTI WAGNER-NAPOK
Waltraud Meier dalestje
2020. június 22.

mupa.hu

Stratégiai
partnerünk:

Stratégiai
médiapartnerünk:

A Műpa támogatója
az Emberi Erőforrások Minisztériuma

Jegyek kaphatók a Műpa jegvpénztáiraiban,
valamint online a www.mupa.hu oldalon.
További információ: +36 1 555 3300, +36 1 555 3310

Támogatók

Köszönjük az eddigi támogatást partnereinknek!

Gyémánt fokozatú partnerek

Ezüst fokozatú partner

Támogató partnerek

Állami partnerek

Stratégiai partnerek

Médiapartnerek

Kövessen minket:

 @Fesztivalzenekar

 @BFO – Budapest Festival Orchestra

 @Budapest Festival Orchestra

A BFZ elérhetősége

Titkárság:

1033 Budapest, Polgár utca 8–10/B

Telefon: +36 1 489 43 30

E-mail: info@bfz.hu

Jegyrendelés: rendeles@bfz.hu

Próbaterem: 1034 Budapest,

Selmeci utca 14–16.

Honlap és online jegyvásárlás:

www.bfz.hu

Kiadja a Budapesti Fesztiválzenekar

Alapítvány

Felelős kiadó a BFZ menedzser-
igazgatója, Erdődy Orsolya

Budapesti
Fesztiválzenekar
2019-20

WWW.BFZ.HU

